

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU22

Riksdagens arbetsformer

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om riksdagens arbetsformer. Motionerna rör utskottens och riksdagsledamöternas resor, riksdagsledamöternas arvode, placeringen i riksdagens plenisal, EU-flagga i riksdagens plenisal, utskotten och EU-nämnden, krigsdelegationens sammansättning, stöd till riksdagsarbetet, frågor om riksdagsuppdraget, val av vice talmän, frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet, oberoende granskningsinstitut, uppföljning av riksdagsbeslut, chefsjurist för riksdagen samt Riksdagsförvaltningens verksamhet.

I betänkandet finns sex reservationer (SD, V, L) och två särskilda yttranden (SD).

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Utskottens och riksdagsledamöternas resor	7
Riksdagsledamöternas arvode	9
Placeringen i riksdagens plenisal.....	11
EU-flagga i riksdagens plenisal	13
Utskotten och EU-nämnden	14
Krigsdelegationens sammansättning	16
Stöd till riksdagsarbetet	17
Översyn av riksdagsarbetet.....	19
Val av vice talmän	20
Frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet	22
Oberoende granskningsinstitut	23
Uppföljning av riksdagsbeslut	25
Chefsjurist för riksdagen	27
Riksdagsförvaltningens verksamhet	27
Reservationer	30
1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (V).....	30
2. Placeringen i riksdagens plenisal, punkt 3 (SD)	30
3. Utskotten och EU-nämnden, punkt 5 (SD).....	31
4. Krigsdelegationens sammansättning, punkt 6 (SD).....	32
5. Val av vice talmän, punkt 9 (SD)	32
6. Frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet, punkt 10 (L)	33
Särskilda yttranden	34
1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (SD).....	34
2. EU-flagga i riksdagens plenisal, punkt 4 (SD)	34
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	35
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utskottens och riksdagsledamöternas resor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:456 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1018 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1–4 och

2018/19:1590 av Magnus Manhammar (S).

2. Riksdagsledamöternas arvode

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:188 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2018/19:193 av Johnny Skalin (SD) och

2018/19:341 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3.

Reservation 1 (V)

3. Placeringen i riksdagens plenisal

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:11 av Björn Söder (SD),

2018/19:277 av Markus Wiechel (SD) och

2018/19:963 av Margareta Cederfelt (M).

Reservation 2 (SD)

4. EU-flagga i riksdagens plenisal

Riksdagen avslår motion

2018/19:14 av Björn Söder (SD) yrkande 2.

5. Utskotten och EU-nämnden

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:369 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2018/19:569 av Patrick Reslow (SD) och

2018/19:1748 av Sten Bergheden (M).

Reservation 3 (SD)

6. Krigsdelegationens sammansättning

Riksdagen avslår motion

2018/19:13 av Björn Söder (SD).

Reservation 4 (SD)

7. Stöd till riksdagsarbetet

Riksdagen avslår motion

2018/19:994 av Anders Hansson (M).

8. Översyn av riksdagsarbetet

Riksdagen avslår motion

2018/19:1991 av Magnus Manhammar och Emilia Töyrä (båda S).

9. Val av vice talmän

Riksdagen avslår motion

2018/19:574 av Patrick Reslow (SD).

*Reservation 5 (SD)***10. Frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:456 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 3 och

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 29.

*Reservation 6 (L)***11. Oberoende granskningsinstitut**

Riksdagen avslår motion

2018/19:1109 av Erik Bengtzboe (M).

12. Uppföljning av riksdagsbeslut

Riksdagen avslår motion

2018/19:1110 av Erik Bengtzboe (M).

13. Chefsjurist för riksdagen

Riksdagen avslår motion

2018/19:2118 av Hans Hoff (S).

14. Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:12 av Björn Söder (SD),

2018/19:488 av Robert Hannah och Juno Blom (båda L),

2018/19:605 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2018/19:1465 av Per Lodenius (C),

2018/19:1586 av Magnus Manhammar (S),

2018/19:1588 av Magnus Manhammar (S),

2018/19:1589 av Magnus Manhammar (S),

2018/19:1616 av Magnus Manhammar (S),

2018/19:1617 av Magnus Manhammar (S),

2018/19:1972 av Isak From och Fredrik Lundh Sammeli (båda S),

2018/19:2181 av Jasenko Omanovic (S) och

2018/19:2608 av Maria Stockhaus (M).

Stockholm den 9 maj 2019

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Ylivainio (C), Mia Sydow Mölleby (V), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Bengt Eliasson (L), Mikael Strandman (SD), Jonas Eriksson (MP), Erik Ottoson (M), Jörgen Berglund (M) och Fredrik Schulte (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 39 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om riksdagens arbetsformer. Motionerna rör utskottens och riksdagsledamöternas resor, riksdagsledamöternas arvode, placeringen i riksdagens plenisal, EU-flagga i riksdagens plenisal, utskotten och EU-nämnden, krigsdelegationens sammansättning, stöd till riksdagsarbetet, frågor om riksdagsuppdraget, val av vice talmän, frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet, oberoende granskningsinstitut, uppföljning av riksdagsbeslut, chefsjurist för riksdagen samt Riksdagsförvaltningens verksamhet.

Utskottets överväganden

Utskottens och riksdagsledamöternas resor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. klimatkompensation för riksdagsledamöters och tjänstemäns resor, redovisning av resornas utsläpp och utskottsresor med tåg.

Motionerna

Magnus Manhammar (S) begär i motion 2018/19:1590 ett tillkännagivande om att samtliga de inrikes flygresor som företas av riksdagsledamöter och anställda vid Riksdagsförvaltningen ska klimatkompenseras för. Motionären anför att flygets fossila bränslen står för en stor del av Sveriges utsläpp. Många riksdagsledamöter bor långt från riksdagen och de genomför enligt motionären sammantaget tusentals inrikes flygresor varje år till och från riksdagen. Även inrikes flygresor bör därför klimatkompenseras.

Också Johan Hultberg (M) begär i motion 2018/19:1018 tillkännagivanden som rör klimatpåverkan av riksdagsledamöters och tjänstemäns resor. Han yrkar att ett kvitto ska lämnas vid resebokningar över de koldioxidutsläpp som resorna kan orsaka (yrkande 1) och att uppgifter om de utsläpp som orsakas av riksdagsledamöters och tjänstemäns resor varje år ska sammanställas och redovisas (yrkande 2). Vidare yrkar han att de flygresor som inte omfattas av EU:s utsläppshandel ska klimatkompenseras för (yrkande 3) och att sådana flygresor som använder bibränsle ska bokas när det är möjligt (yrkande 4).

Motionären anför att kunskapen om resors miljöpåverkan skulle öka om ledamöter och tjänstemän i samband med bokningen av en resa fick en redovisning av olika resealternativs miljöpåverkan. En sådan jämförelse skulle också skapa förutsättningar att göra medvetna val av färdstätt. Den statistik som tidigare redovisades över riksdagens resors utsläpp borde enligt motionären återinföras, åtminstone i någon övergripande form. Ett krav på sådan redovisning bör därför finnas med i en kommande upphandling av resebyrå-tjänster. De resor som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem bör enligt motionären klimatkompenseras för. Att boka flyg med biodrivmedel när detta är möjligt vore slutligen enligt motionären att i praktisk handling stödja flygets klimatomställning. Detta bör därför göras även om det skulle innebära en merkostnad.

Annika Hirvonen Falk (MP) begär i motion 2018/19:456 tillkännagivanden om att det ska förtydligas att resans innehåll prioriteras framför resmålet vid utskottens utrikesresor (yrkande 1) och om att resor med tåg ska underlättas vid resor inom Europa (yrkande 2). Enligt motionären planeras utskottens långresor ofta på ett sådant sätt att resmålet bestäms först, innan man tagit

ställning till vad man vill studera. Det vore rimligare att först fråga sig vad man vill studera och sedan söka efter ett lämpligt resmål. På detta sätt skulle onödigt långa och dyra resor enligt motionären kunna undvikas. Även om det enligt motionären ofta finns goda skäl för en resa som ger goda kunskaper och infallsvinklar kan syftet ibland uppnås även om man inte reser så långt, eller om man inte reser alls utan på hemmaplan med hjälp av modern teknik tar del av t.ex. en konferens. Motionären anför vidare att riksdagsledamöter bör uppmanas att vid resor inom Europa välja tåg, för både dit- och hemresa eller i vart fall för en av resvägarna. Tåg är enligt motionären ett klimatsmartare val av resesätt, och restiden kan dessutom användas för arbete.

Gällande ordning

Av 4 kap. 5 § andra stycket lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter (ersättningslagen) följer att Riksdagsförvaltningen eller den som förvaltningen bestämmer beslutar om en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor till länder som inte ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), inte har ansökt om medlemskap i EU och inte är att betrakta som potentiella kandidatländer. Ledamöterna beslutar själv om övriga tjänsteresor (tredje stycket). Av riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens och EU-nämndens utrikes resor följer att riksdagsstyrelsen för varje valperiod fastställer de ekonomiska ramarna för utskottens och EU-nämndens utrikesresor och att utskotten och EU-nämnden inom dessa ramar själva beslutar om sina resor (1 och 2 §§). Inför en resa är det lämpligt att utskotten och EU-nämnden fattar beslut om resmål, tidpunkt för resan och syftet med resan (Handbok för utskottskanslierna, mars 2016).

Utskotten och EU-nämnden ska lämna en kortfattad skriftlig redogörelse till Riksdagsförvaltningen efter en utrikesresa. Redogörelsen ska lämnas inom tre månader efter det att resan avslutades och innehålla uppgifter om resmål, syftet med resan, tidpunkten för resan och en kort sammanfattande beskrivning av programmet och erfarenheterna av resan (3 och 4 §§). En gång efter varje valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av utskottens och EU-nämndens resor utifrån de inlämnade redogörelserna och kostnaderna för resorna. Information om uppföljningen ska lämnas till riksdagsstyrelsen (5 §).

I 4 kap. 8 § ersättningslagen anges att färdmedel vid tjänsteresor ska väljas med hänsyn till kostnads-, tids- och miljöaspekter. Av de allmänna råd som utfärdats i anslutning till Riksdagsstyrelsens föreskrift och allmänna råd (RFS 2016:5) om tillämpningen av ersättningslagen följer att en ledamot bör planera resor i tjänsten så att största möjliga hänsyn tas till miljön.

Under 2008–2011 klimatkomparerade Riksdagsförvaltningen för ledamöters och anställdas flygresor utanför EU. Under hösten 2012 beslutades att klimatkompensationen skulle upphöra, men sedan 2018 har ordningen med klimatkompensation för riksdagsledamöters och tjänstemäns flygresor utanför EU återupptagits.

Flygresor från eller till en flygplats inom EU och EES omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Detta gäller även inrikes flygresor. Systemet med utsläppsrätter regleras i EU-förordningar och i lagen (2014:1199) om handel med utsläppsrätter. Den som bedriver flygverksamhet kan efter ansökan tilldelas utsläppsrätter för en viss period. Utövaren ska övervaka och rapportera omfattningen av sina utsläpp till ansvarig myndighet (i Sverige Naturvårdsverket) och överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen. Den som inte följer bestämmelserna om hanteringen av utsläppsrätter kan beläggas med verksamhetsförbud.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motioner om utskottens och riksdagsledamöternas resor (se bl.a. bet. 2012/13:KU17 och 2014/15:KU6). Våren 2018 konstaterade utskottet att de bestämmelser som bl.a. reglerar utskottens och riksdagsledamöternas resor nyligen hade varit föremål för översyn och att den nya ersättningslagen hade trätt i kraft året innan. Utskottet ansåg inte att det fanns skäl att göra sådana tillkännagivanden som motionärerna efterfrågade (bet. 2017/18:KU27 s. 30).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Riksdagsförvaltningen har återupptagit ordningen med klimatkompensation för riksdagsledamöters och tjänstemäns flygresor utanför EU. Motion 2018/19:1018 yrkande 3 är därför tillgodosett. Flygresor inom EU omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Det saknas enligt utskottet härutöver skäl för ett tillkännagivande om klimatkompensation för flygresor. Utskottet ställer sig inte heller bakom yrkandena om kvitton på och redovisningar av koldioxidutsläpp för resor. Utskottet vidhåller i övrigt sitt tidigare ställningstagande om behovet av en översyn av bestämmelserna om utskottens och riksdagsledamöternas resor. Motionerna avstyrks därför.

Riksdagsledamöternas arvode

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förändringar i systemet för hur riksdagsledamöternas arvode fastställs.

Jämför reservation 1 (V) och särskilt yttrande 1 (SD).

Motionerna

Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) begär i kommittémotion 2018/19:188 dels att riksdagsstyrelsen ska återkomma med förslag om att binda nivån på riksdagsledamöternas grundarvode till 100 procent av ett prisbasbelopp per

månad (yrkande 1), dels att riksdagsstyrelsen ska utreda hur de extra ersättningar för uppdrag som är direkt knutna till riksdagsarbetet kan avskaffas (yrkande 2). Motionärerna anför att riksdagsledamöternas höga arvoden riskerar att skapa en förtroendeklyfta mellan ledamöterna och det folk de representerar. Ett någorlunda högt arvode behövs för att folk inte ska avstå från att ställa upp som riksdagsledamöter och för att riksdagsledamöter ska kunna vara omutbara. De extra ersättningarna för uppdrag kopplade till riksdagsarbetet, som exempelvis utskottsordförande, utgör enligt motionärerna en onödig kostnad för staten. Arbetsuppgifter kan fördelas inom en riksdagsgrupp för att avlasta den som har ett särskilt uppdrag.

Johnny Skalin (SD) begär i motion 2018/19:193 ett tillkännagivande om en sänkning av grundarvodet för riksdagsledamöter och om en översyn av arvodessystemet för ledamöter i utskotten och EU-nämnden. Motionären anför att en stor del av riksdagsarbetet utförs i utskotten och EU-nämnden. Grundarvodet för uppdraget som riksdagsledamot skulle enligt motionären kunna sänkas till att motsvara 90 procent av ett prisbasbelopp. Härutöver bör en översyn göras av arvoderingen till ledamöter och presidier i utskott och EU-nämnden. Arvodet bör enligt motionären ta hänsyn till ansvar och arbetsfördelning.

Ett tvådelat arvodessystem, med en fast del och en del som påverkas av respektive ledamots arbetsbelastning, begärs också av Markus Wiechel (SD) i motion 2018/19:341 yrkande 3. Motionären anför att vissa riksdagsledamöter har betydligt fler uppdrag eller ett tyngre ansvar än andra, och ett tvådelat system skulle kunna vara mer rättvist. Om grundpotten förblev den betydande delen och den del som baseras på arbetsbelastning var förhållandevis låg skulle nivån på den senare delen enligt motionären kanske påverkas av respektive parti.

Gällande ordning

En riksdagsledamot har enligt 5 kap. 2 § riksdagsordningen rätt till arvode för sitt uppdrag. Närmare bestämmelser om detta och om andra ekonomiska villkor med anledning av uppdraget finns i ersättningslagen.

Enligt 3 kap. 1 § ersättningslagen har ledamöterna månadsarvoden vars storlek bestäms av Riksdagens arvodesnämnd, som är en myndighet under riksdagen. Arvodet uppgår för närvarande till 66 900 kronor per månad. Tilläggsarvode betalas för uppdrag som vice talman samt ordförande och vice ordförande i ett utskott eller i EU-nämnden (3 kap. 2–4 §§). Dessutom betalas enligt lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) tilläggsarvoden för uppdrag i exempelvis riksdagsstyrelsen och för styrelseuppdrag i andra riksdagsorgan.

Det samlade regelverket för riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, bl.a. ersättningslagen och arvodeslagen, var föremål för en översyn som ledde till vissa lagändringar 2017. Översynen omfattade såväl materiella som redaktionella frågor. Översynen, som redovisades i utredningsrapporten Vissa

frågor om riksdagsledamöternas ersättningar (2013/14:URF1), resulterade bl.a. i den nu gällande ersättningslagen. Reglerna för hur riksdagsledamöternas arvode ska fastställas ändrades inte i samband med översynen (bet. 2016/17:KU3, rskr. 2016/17:35).

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat motioner med likalydande yrkanden. Utskottet har då konstaterat att frågan om arvodenas storlek och hur dessa ska bestämmas har varit föremål för ingående bedömningar genom åren och att olika system för att bestämma arvoden har prövats. Utskottet har varit av uppfattningen att dagens ordning har fungerat väl. Utskottet har också framhållit att de uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är sådana som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget och som ofta medför ett betydande merarbete i fråga om ansvar, inläsning och tidsåtgång. Det har därför enligt utskottet varit motiverat med de särskilda arvoden som betalas ut. Motionerna har avstyrkts (se bl.a. bet. 2006/07:KU4, 2010/11:KU19, 2012/13:KU17, 2014/15:KU6 och 2016/17:KU3). Motioner om riksdagsledamöternas arvoden behandlades senast våren 2018, varvid utskottet på nytt vidhöll sina tidigare ställningstaganden (bet. 2017/18:KU27). Vänsterpartiet reserverade sig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden om arvodenas storlek och hur de ska bestämmas, varför motionerna avstyrks.

Placeringen i riksdagens plenisal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att ledamöterna ska placeras efter partitillhörighet i riksdagens plenisal.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

Margareta Cederfelt (M) begär i motion 2018/19:963 ett tillkännagivande om en översyn av riksdagsledamöternas placering i riksdagens plenisal. Motionären anser att ledamöterna bör placeras efter partitillhörighet och inte efter valkretstillhörighet. Dagens placering motverkar enligt motionären en livlig och aktiv debatt. En placering efter partitillhörighet är enligt motionären vanlig i t.ex. anglosaxiska länders parlament, som också är välkända för sina livliga och engagerade debatter.

Liknande yrkanden finns i motion 2018/19:11 av Björn Söder (SD) och i motion 2018/19:277 av Markus Wiechel (SD), som också anför att kommunikationen inom partigrupperna vid främst voteringar skulle underlättas om ledamöterna var placerade efter partitillhörighet.

Gällande ordning

Av 6 kap. 25 § riksdagsordningen följer att det för varje ledamot ska finnas en särskild plats i plenisalen. Enligt tilläggsbestämmelse 6.25.1 placeras ledamöterna i plenisalen valkretsvis. Ordningen mellan valkretsarna följer av praxis: Stockholms kommun kommer först och sist kommer Norrbottens län. Avgörande för ordningen inom en valkrets är hur många riksmöten respektive ledamot har suttit i riksdagen och, om detta är lika, levnadsåldern.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat och avstyrkt motioner med motsvarande innehåll. Våren 2009 konstaterade utskottet att det som regel råder fri sittning under kammarsammanträdena och att det bara är under voteringar som ledamöterna måste sitta på sina egna platser (bet. 2008/09:KU15). Det står därmed ledamöterna fritt att under debatter och frågestunder gruppera sig exempelvis partivis. Med hänvisning till att det enligt utskottets kännedom inte fanns någon stark opinion bland ledamöterna att frånga den nuvarande ordningen var utskottet inte berett att ställa sig bakom förslaget om placering efter partitillhörighet. Utskottet har senare vidhållit detta ställningstagande (se bl.a. bet. 2009/10:KU11, 2012/13:KU17, 2014/15:KU6, 2016/17:KU18 och 2017/18:KU27).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden om placering efter partitillhörighet och avstyrker motionerna.

EU-flagga i riksdagens plenisal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att EU-flaggan ska tas bort från riksdagens plenisal.

Jämför särskilt yttrande 2 (SD).

Motionen

Björn Söder (SD) begär i motion 2018/19:14 yrkande 2 att EU-flaggan ska tas bort från riksdagens plenisal. Motionären anför att EU symboliserar överstatlighet och att EU-flaggan därför ska avlägsnas från plenisalen.

Bakgrund och gällande ordning

Sverige är medlem i Europeiska unionen sedan 1995, och sedan 2011 slås detta medlemskap fast i 1 kap. 10 § regeringsformen.

Enligt Sveriges ständiga representation vid Europarådet antogs Europarådets flagga, blå med tolv gyllene stjärnor, av Europarådets parlamentariska församling och ministerkommittén 1955. Europeiska unionen (EU), tidigare Europeiska gemenskapen (EG), använder sedan 1986 flaggan som sin symbol efter att ha fått tillstånd från Europarådet.

Talmannen leder riksdagsarbetet, och gruppledarna ska enligt 4 kap. 3 § riksdagsordningen samråda med talmannen om arbetet i kammaren. Talmannen beslutade vid ett möte med gruppledarna den 26 november 2008 att EU-flaggan skulle placeras i plenisalen under det svenska ordförandeskapet hösten 2009. Därefter har EU-flaggan hängt i plenisalen.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare avstyrkt motioner om flaggning i riksdagens plenisal med hänvisning till att det är talmannens uppgift att besluta om utsmyckningen av plenisalen och om flaggningen i och i anslutning till riksdagens byggnader (bl.a. i bet. 2001/02:KU9, 2002/03:KU19, 2006/07:KU4, 2016/17:KU18 och 2017/18:KU27).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande om EU-flagga i plenisalen och avstyrker motionen.

Utskotten och EU-nämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förändringar i utskottsorganisationen, statistik i utskotten och EU-nämnden samt formerna för tillsättandet av ordförande och vice ordförande i utskotten och EU-nämnden.

Jämför reservation 3 (SD).

Motionerna

Sten Bergheden (M) begär i motion 2018/19:1748 ett tillkännagivande om att se över riksdagens utskottsorganisation i syfte att inrätta ett jordbruks- och skogsbruksutskott. Motionären anför att dagens ordning – där miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde omfattar både miljöfrågor samt jordbruks-, skogsbruks- och landsbygdsfrågor – mot bakgrund av det fokus som i politiken ligger på miljöfrågor riskerar att leda till att jordbruks-, skogsbruks- och landsbygdsfrågor blir nedprioriterade. Landsbygdens näringar skulle med den föreslagna utskottsorganisationen enligt motionären få en större chans att växa.

Markus Wiechel (SD) begär i motion 2018/19:369 yrkande 1 ett tillkännagivande om att det ska föras offentlig statistik i riksdagens utskott och i EU-nämnden. Motionären konstaterar att det förs statistik över mycket som sker i riksdagen, t.ex. antalet motioner, hur ledamöterna röstar och deras närvaro. Det är en viktig del i en öppen demokrati som gör det möjligt för medborgarna att se hur deras företrädare sköter sina förtroendeuppdrag. Av samma anledning bör det enligt motionären även föras statistik över arbetet i utskotten och EU-nämnden, eftersom det är där ärendena bereds.

Patrick Reslow (SD) begär i motion 2018/19:569 ett tillkännagivande om att posterna som ordförande och vice ordförande i utskotten och EU-nämnden ska tillsättas med tillämpning av proportionalitetsprincipen. Motionären anför att det har utvecklats en praxis i riksdagen som innebär att posterna som ordförande och vice ordförande i utskotten fördelas mellan partigrupperna. I en sådan fördelning bör enligt motionären väljarnas preferenser respekteras, så att posterna fördelas proportionerligt mellan riksdagens partier.

Gällande ordning

Riksdagen väljer enligt 4 kap. 3 § regeringsformen inom sig utskott, däribland ett konstitutionsutskott och ett finansutskott, enligt bestämmelser i riksdagsordningen. För närvarande finns det 15 utskott och en EU-nämnd i riksdagen.

Utskotten väljer inom sig en ordförande och en eller flera vice ordförande (12 kap. 16 § riksdagsordningen). Valet sker enligt 12 kap. 17 § riksdagsordningen med acklamation eller, om någon ledamot begär det, med slutna

sedlar. Vid lika röstetal ska valet avgöras genom lotning. I en kommentar till riksdagsordningen anges att ordförandeposterna i praktiken fördelas genom överenskommelser mellan partigrupperna inför beslutet i utskottet. Om ordföranden hämtas från ett regeringsparti utses vice ordförande från ett oppositionsparti och vice versa. Sedan posterna fördelats bestämmer respektive partigrupp vem som ska utses (se Erik Holmberg m.fl., Grundlagarna [2016-05-13, Zeteo], kommentaren till 12 kap. 16 § riksdagsordningen).

Proportionellt val innebär enligt 12 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen att de platser som valet avser fördelas proportionellt mellan varje gruppering av riksdagsledamöter som uppträder under gemensam beteckning vid valet. Detta förfarande tillämpas vid val med slutna sedlar när valet avser två eller flera personer samtidigt. Ordförande och vice ordförande i utskott väljs var för sig.

Den nuvarande utskottsorganisationen, med fackutskott som bereder både lagstiftnings- och budgetärenden inom respektive ansvarsområde, infördes 1971 och har i stort sett varit oförändrad sedan dess, med undantag för inrättandet av civilutskottet 2006. Civilutskottet övertog då merparten av lagutskottets och bostadsutskottets beredningsområden (förs. 2005/06:RS3 avsnitt 5.2). Samtidigt genomfördes vissa ändringar av flera andra utskottsberedningsområden genom överflyttningar av olika ärendegrupper.

Utskotten lämnar en verksamhetsberättelse för varje riksmöte. I verksamhetsberättelsen, som har karaktären av en faktasammanställning, lämnas uppgifter om utskottets behandling av propositioner, motioner, EU-frågor och andra ärenden. Verksamhetsberättelsen ingår i riksdagstrycket och finns även tillgänglig på riksdagens webbplats.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat motioner om ändringar i utskottsorganisationen. Utskottet avsåg våren 2009 (bet. 2008/09:KU15) motionerna med hänvisning till att det då nyligen hade gjorts en grundlig utvärdering av utskottsindelningen och ärendefördelningen mellan utskotten, vilket bl.a. resulterat i att civilutskottet inrättades, och att erfarenheterna av de genomförda förändringarna borde avvaktas innan frågor om en förändrad utskottsindelning på nytt togs upp till prövning. Utskottet har sedan vidhållit detta ställningstagande (bet. 2009/10:KU11, 2014/15:KU6 och 2017/18:KU27). Utskottet har också tidigare avstyrkt likalydande yrkanden om statistik i utskotten och EU-nämnden (bet. 2014/15:KU6, 2016/17:KU18 och 2017/18:KU27).

Utskottet avstyrkte 2003 ett motionsyrkande (M) om att en utskottsordförande alltid ska företräda ett majoritetsparti (bet. 2003/04:KU5 s. 17). Utskottet vidhöll sedan detta ställningstagande genom förenklad beredning (bet. 2004/06:KU15 och 2005/06:KU21).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden om förändringar i utskottsorganisationen samt statistik i utskotten och EU-nämnden. Motionsyrkandena i dessa frågor avstyrks därför. Utskottet ställer sig inte heller bakom yrkandet om en förändring av tillsättningen av posterna som ordförande och vice ordförande i utskotten och EU-nämnden, varför även detta yrkande avstyrks.

Krigsdelegationens sammansättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att krigsdelegationens presidium ska bestå av talmanspresidiet.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

Björn Söder (SD) begär i motion 2018/19:13 en ändring i riksdagsordningen med innebörden att krigsdelegationens presidium ska bestå av talmanspresidiet. Motionären konstaterar att talmannen är delegationens ordförande och att krigsdelegationen under den föregående valperioden valde en vice ordförande, en andre vice ordförande och en tredje vice ordförande. En av dessa vice ordförande var också vice talman. Då det är en vice ordförande som vid ordförandens frånvaro leder krigsdelegationens sammanträden torde det enligt motionären vara värdefullt med den erfarenhet av att leda den ordinarie riksdagens arbete som alla vice talmän har. Detta skulle enligt motionären bidra positivt till krigsdelegationens ledningsarbete.

Gällande ordning

Riksdagen ska enligt 15 kap. 2 § regeringsformen inom sig utse en krigsdelegation som ska träda i riksdagens ställe om riket är i krig eller krigsfara och förhållandena kräver det. Krigsdelegationen består enligt 13 kap. 11 § riksdagsordningen av talmannen och 50 andra ledamöter. Delegationen väljer enligt 12 kap. 16 § riksdagsordningen inom sig en eller flera vice ordförande. När krigsdelegationen är i riksdagens ställe utövar den med vissa undantag riksdagens befogenheter.

Av 12 kap. 6 § riksdagsordningen följer också att val inom riksdagen av en innehavare av ett visst uppdrag sker genom acklamation eller, om någon begär det, med slutna sedlar. Den som har fått flest röster är vald, om inte annat anges i riksdagsordningen. Vid lika röstetal ska valet avgöras genom lotning.

Tidigare behandling

Utskottet konstaterade våren 2017, vid behandlingen av en likalydande motion, att det är riksdagen som väljer krigsdelegationens ledamöter och att krigsdelegationen inom sig väljer sitt presidium. Det saknades enligt utskottet anledning att föreskriva vilka de vice ordförandena i krigsdelegationen ska vara. Motionen avstyrktes (bet. 2017/18:KU27).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i dag beslutat att föreslå riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppgift att se över regleringen av krigsdelegationen (bet. 2018/19:KU30). Utskottet anser mot den bakgrunden inte att det finns anledning att tillstyrka motionen. Motionen avstyrks.

Stöd till riksdagsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av bestämmelserna om partistöd och ledamotsstöd.

Motionen

Anders Hansson (M) begär i motion 2018/19:994 ett tillkännagivande om en översyn av bestämmelserna om ekonomiskt stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen i syfte att öka riksdagsledamöternas möjlighet till självständigt arbete. Motionären anför att det ekonomiska stöd som betalas ut till riksdagens partier är avsett att användas för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter. Stödets storlek beräknas så att det motsvarar kostnaden för en sekreterare per ledamot och månad. Eftersom partierna själva disponerar det ekonomiska stödet utan insyn av eller samråd med riksdagsledamöterna finns det dock enligt motionären en uppenbar risk för att stödets övergripande syfte som ledamotsstöd inte uppnås, utan att stödet i stället till stor del används för övriga kostnader i partiet. Ledamotsstödet blir därmed ett indirekt partistöd. Denna ordning är enligt motionären olycklig både för de enskilda ledamöter som blir utan stöd och för demokratin, eftersom den försvagar riksdagsledamöternas självständiga roll i riksdagen.

Gällande ordning

I lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier finns allmänna bestämmelser om partistöd. Partistöd lämnas i form av mandatbidrag till politiska partier som deltagit i val till riksdagen. Stödet bestäms årligen med hänsyn till utgången av de två närmast föregående valen (1–3 §§).

Lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen trädde i kraft den 1 januari 2017 då lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen upphörde att gälla (framst. 2015/16:RS7, bet. 2016/17:KU3, rskr. 2016/17:36). Den nya lagen innehåller i likhet med den tidigare lagen bl.a. bestämmelser om basstöd till partigrupperna och om stöd för kostnader för politiska sekreterare och för andra som arbetar i partigruppernas kanslier samt för kostnader för riksdagsledamöternas utrikes resor. Därutöver finns det bestämmelser om rätten att inrätta ett partikansli, redovisning, återbetalningskyldighet och stöd till språkutbildning. Den nya lagen innehåller också en delegation till Riksdagsförvaltningen att bestämma dels antalet arbetsplatser för partigruppernas kansliledning, dels storleken på stödet till partigrupperna för kostnaden för politiska sekreterare, riksdagsledamöternas utrikes resor och språkutbildning.

Enligt Riksdagsförvaltningens föreskrift (RFS 2016:6) om tillämpningen av 2016 års lag är stödet till kostnader för politiska sekreterare avsett att bekosta handläggarkhjälp åt riksdagens ledamöter. När stödets storlek bestäms ska ett belopp om för närvarande 63 100 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen (RFS 2018:10). Partigrupperna beslutar om hur stödet för politiska sekreterare ska användas

2014 år demokratiutredning

Regeringen beslutade den 17 juli 2014 att uppdra åt en särskild utredare att utarbeta förslag till åtgärder för att öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin och att stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen. Utredningen, 2014 års demokratiutredning, överlämnade i januari 2016 betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5).

Översynen visar (s. 34, 197) att det offentliga stödet till de politiska partierna inte fullt ut används i enlighet med vad det är avsett för. Stödet till riksdagsledamöter, som syftar till att bistå ledamöternas arbete, används i stor utsträckning till annan verksamhet än riksdagsarbete. Därutöver överförs delar av det kommunala partistödet till nationell nivå. Samtidigt visar översynen att antalet politiska sekreterare och hel- och deltidsarvoderade förtroendevalda i kommuner och landsting har ökat på senare tid. En anledning till detta är att den politiska majoriteten i kommunerna ofta försäkras sig om ett stöd från mindre partier genom att bl.a. erbjuda avlönade politiska sekreterartjänster. Sammantaget anser utredningen att det finns skäl att tillsätta en bredare översyn av partistödet. Översynen bör i första hand ha till uppgift att klargöra i vilken mån de olika formerna av partistöd används på ett ändamålsenligt sätt och om det finns skäl att göra förändringar och förtydliganden om hur stöden ska fördelas, användas och redovisas.

En förnyad översyn av partistödet och ledamotsstödet bör därför enligt utredningen genomföras (s. 196). Syftet med översynen bör vara att klargöra

hur de olika stöden fördelas, i vilken mån de olika formerna av partistöd används på ett ändamålsenligt sätt och om det finns skäl att göra förändringar eller förtydliganden i gällande regelverk.

I utredningsbetänkandet anförs vidare (s. 43, 203) att det, i syfte att underlätta kontakten med väljarna, kan finnas skäl att se över ledamotsstödet och om delar av detta bör knytas till en finansiering av kansliresurser i ledamöternas valkretsar. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Vid behandlingen av en likalydande motion våren 2017 konstaterade utskottet att lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen hade trätt i kraft den 1 januari 2017, och att Demokratiutredningen hade föreslagit en förnyad översyn av partistödet och ledamotsstödet. Utskottet ansåg att Regeringskansliets beredning av förslagen inte borde föregripas, varför motionen avstyrktes (bet. 2016/17:KU18 s. 23). Utskottet vidhöll detta ställningstagande våren 2018 (bet. 2017/18:KU27).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden och avstyrker motionen om en översyn av bestämmelserna om partistöd och ledamotsstöd.

Översyn av riksdagsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en översyn av riksdagens arbetsformer.

Motionerna

Magnus Manhammar och Emilia Töyrä (båda S) begär i motion 2018/19:1991 ett tillkännagivande om en översyn av riksdagens arbetsformer för att koncentrera den tid då riksdagsledamöterna behöver vara fysiskt närvarande i riksdagen. En sådan koncentration skulle enligt motionärerna göra det möjligt för ledamöterna att resa till och från riksdagen med mer klimatvänliga men tidskrävande färdmedel än flyg. Exempel på sådana åtgärder, som också skulle vara kostnadseffektiva, skulle enligt motionärerna kunna vara att bara hålla fysiska möten i riksdagen varannan eller var tredje vecka, och att arbeta mer med digitala möten.

Gällande ordning

Riksdagens sammanträden ska enligt 4 kap. 1 § regeringsformen hållas i Stockholm, om inte riksdagen eller talmannen bestämmer annat med hänsyn till riksdagens säkerhet eller frihet. Utskotten och EU-nämnden sammanträder enligt 7 kap. 15 § riksdagsordningen när riksdagsarbetet kräver det.

Det finns inga bestämmelser om att ett visst antal ledamöter måste vara närvarande för att ett sammanträde med ett utskott eller EU-nämnden ska kunna äga rum. Med närvaro avses personlig inställelse. Det kan i undantagsfall förekomma att en ledamot deltar i ett sammanträde genom att vara uppkopplad per telefon. Ledamoten anses under sådana förhållanden inte vara närvarande vid sammanträdet och ett deltagande per telefon anses kunna komma i fråga endast när det gäller en dagordningspunkt som avser informationsinhämtning. I EU-nämnden, som är ett organ med rådgivande uppgifter som inte bereder några riksdagsärenden och där det ibland förekommer sammanträden på obekvämtid och med kort varsel, har det utvecklats en praxis som innebär att ledamöter i högre utsträckning deltar per telefon.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att utskotten och EU-nämnden enligt gällande bestämmelser sammanträder när riksdagsarbetet kräver det och att sammanträden ska hållas i Stockholm. Det får förutsättas att ett sammanträdes-tillfälle ställs in om det inte behövs. När det gäller många möten inom ramen för riksdagsuppdraget finns redan i dag goda möjligheter att delta på distans genom olika former av digital uppkoppling. Utgångspunkten bör enligt utskottet dock vara att ledamöter även fortsättningsvis deltar genom personlig inställelse vid sammanträden med utskotten och EU-nämnden. Motionen avstyrks.

Val av vice talmän

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ordningen för val av vice talmän.
Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

Patrick Reslow begär i motion 2018/19:574 ett tillkännagivande om en utredning med syftet att föreslå ändringar i riksdagsordningens bestämmelse om val av vice talmän så att den praxis som inneburit att de vice talmännen väljs utifrån partiernas storlek blir lagreglerad. Motionären anför att konstitutionell praxis sedan länge har utvecklat våra grundlagar. Valet av förste, andre och tredje vice talmän har enligt motionären utgjort en sådan

praxis, och de vice talmännen har valts från partier i relation till deras storlek. Enligt motionären frångicks dock denna praxis i samband med talmansvalen hösten 2018. När en ordning som tidigare har varit konstitutionell praxis och har respekterats av samtliga partier plötsligt bryts från fall till fall finns det enligt motionären skäl att reglera ordningen.

Gällande ordning

Riksdagen väljer inom sig för varje valperiod en talman samt en förste, en andre och en tredje vice talman. Valet sker vid det första sammanträdet med kammaren efter ett val till riksdagen (4 kap. 2 § regeringsformen och 3 kap. 3 § riksdagsordningen).

Om det bara finns en nominerad kandidat ska valet enligt 3 kap. 4 § riksdagsordningen genomföras med acklamation. Om det finns fler än en nominerad kandidat, och valet av talman sker med slutna sedlar, är den vald som får mer än hälften av rösterna. Om en sådan röstövertikt inte uppnås ska ett nytt val genomföras. Om inte heller då någon får mer än hälften av rösterna ska ett tredje val genomföras mellan de två som vid den andra omröstningen fick flest röster. Vid den tredje omröstningen är den vald som får de flesta rösterna.

I förarbetena till bestämmelserna om talmansval finns inga uttalanden om principer för valen. Av en kommentar till riksdagsordningen framgår att det genom åren bland partigrupperna har funnits olika uppfattningar om hur praxis bör utformas när det gäller valet av talman (Erik Holmberg m.fl., Grundlagarna [2016-05-13, Zeteo], kommentaren till 3 kap. 4 § riksdagsordningen).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det är riksdagen som väljer talman och vice talmän och ställer sig inte bakom kravet på ett sådant tillkännagivande som motionären efterlyser. Motionen avstyrks därför.

Frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ökad tillgänglighet till EU:s institutioner för riksdagen och ökade möjligheter till videokonferenser med Europaparlamentet.

Jämför reservation 6 (L).

Motionerna

Jan Björklund m.fl. (L) begär i partimotion 2018/19:2040 yrkande 29 ett tillkännagivande om ökad tillgänglighet till EU:s institutioner för riksdagen. Motionärerna anför att åtgärder måste vidtas för att främja öppenhet och insyn i EU-arbetet. För att främja delaktighet kan exempelvis EU-kommissionärer och EU-parlamentariker kunna bjudas in att delta i riksdagens debatter.

Annika Hirvonen Falk (MP) begär i motion 2018/19:456 yrkande 3 ett tillkännagivande om ökade möjligheter att delta i videokonferenser med Europaparlamentet. Motionären anför att de konferenser och möten som arrangeras av Europaparlamentet ofta är intressanta. Det kan dock på grund av restiden till och från konferenserna vara svårt för riksdagsledamöter att delta. Av både tids- och miljöskäl vore det därför enligt motionären bra om det gick att delta i konferenser och möten via videokonferens. Riksdagen bör vara pådrivande i arbetet med att möjliggöra sådana videokonferenser.

Gällande ordning

Riksdagens utskott ska enligt 7 kap. 13 § riksdagsordningen följa arbetet i EU inom sina ämnesområden och kan redan i ett tidigt skede begära överläggning med regeringen om en fråga. Utskotten har också enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen i uppdrag att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Härutöver deltar svenska riksdagsledamöter ofta i konferenser och möten inom ramen för det interparlamentariska samarbetet inom EU. Vissa av dessa är reglerade och regelbundna, medan andra är av mer tillfällig karaktär, ofta anordnade med anledning av en aktuell händelse.

Den parlamentariska EU-kommittén ansåg att det är viktigt för förankringen av EU-frågorna i samhället att alla riksdagsledamöter är involverade i riksdagens hantering av EU-frågor (2017/18:URF1 s. 252 f.). Kommittén konstaterade också att riksdagen som institution skapar utrymme för öppenhet framför allt genom debatt och beslut i kammaren, och föreslog att riksdagen överväger om det finns utrymme för fler fristående kammardebatter med EU-anknytning. I dag anordnas en fristående kammardebatt i samband med statsministerns återrapportering efter Europeiska rådets möten som enligt kommittén visat sig vara värdefull både

för att skapa öppenhet och för att ge alla ledamöter tillfälle att debattera EU-frågornas hantering. Det kan enligt kommittén handla om information från regeringen om centrala EU-frågor eller aktuella debatter med anledning av viktiga EU-initiativ liksom om en årligt återkommande debatt, gärna på partiledarnivå med regeringen om EU-frågorna från ett mer övergripande strategiskt perspektiv.

Kommittén menade också att utskotten bör överväga att hålla fler öppna sammanträden vid beredningen av EU-frågor och att även till slutna sammanträden bjuda in externa deltagare för informationsinhämtning. Allmänhetens tillgång till dokumentation om EU-frågornas beredning i riksdagen, t.ex. utskottens överläggningar och EU-nämndens samråd, kan vidare enligt kommittén ytterligare förbättras via exempelvis riksdagens webbplats.

Rekommendationerna i EU-kommitténs rapport bereds inom Riksdagsförvaltningen.

Det finns i riksdagens lokaler teknisk utrustning för att delta i olika former av möten genom telefon- eller videokonferens.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med EU-kommittén att det är viktigt bl.a. för förankringen av EU-frågorna i samhället att alla riksdagsledamöter är involverade i riksdagens hantering av EU-frågor. Kommittén lämnade också många förslag på hur EU-arbetet i riksdagen kan bli mer aktivt och tillgängligt. Beredningen av dessa förslag bör inte föregripas, varför motion 2018/19:2040 yrkande 29 avstyrks. Utskottet konstaterar vidare att det i riksdagens lokaler finns möjligheter att ta del av en konferens som anordnas av någon av EU:s institutioner och som är webbsänd eller på annat sätt går att följa på distans. Motion 2018/19:456 yrkande 3 avstyrks.

Oberoende granskningsinstitut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att inrätta ett granskningsinstitut.

Motionen

Erik Bengtzboe (M) begär i motion 2018/19:1109 ett tillkännagivande om ett granskningsinstitut vars uppgift är att granska politiska förslag i motioner. Motionären anför att det finns ett antal stödfunktioner som granskar regeringens förslag, såsom Regelrådet och Lagrådet. Inte bara regeringens förslag behöver dock enligt motionären granskas innan de omformas till skarp lagstiftning, utan även de förslag som läggs fram av riksdagens partier. Detta gäller särskilt i det nuvarande parlamentariska läget. Liknande

granskningsinstitut, som medför att förslag och beräkningar måste vara seriösa, finns enligt motionären i Nederländerna och Storbritannien. Inrättandet av en instans som löpande kan granska de ekonomiska grunderna och förväntade effekterna av samtliga riksdagspartiers motioner bör därför enligt motionären utredas.

Gällande ordning

Enligt 8 kap. 20 § regeringsformen finns ett lagråd som ska lämna yttranden över lagförslag. Lagrådet består av domare eller tidigare domare i Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen. Yttranden inhämtas av regeringen eller av ett riksdagsutskott.

Ett lagrådsyttrande ska enligt 8 kap. 21 § inhämtas innan riksdagen beslutar om vissa angivna typer av lagar, bl.a. sådana som gäller tryck- och yttrandefrihetsgrundlagar, begränsningar i rätten att ta del av allmänna handlingar och enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Lagrådets granskning ska bl.a. avse hur en föreslagen lag förhåller sig till grundlagarna och till rättssäkerhetskrav (8 kap. 22 §).

Regelrådet inrättades 2008 som ett led i regeringens arbete med regelförenkling för företag. Regelrådet ska yttra sig över konsekvensutredningar som upprättats i enlighet med 15 a § kommittéförordningen (1998:1474) eller 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, och som har legat till grund för ett författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag. Regelrådet ska också yttra sig över andra konsekvensutredningar som har legat till grund för förslag som kan få effekter av betydelse för företag, om Regeringskansliet begär det. Härutöver ska Regelrådet efter begäran bistå regelgivare med att granska konsekvensutredningar till förslag från EU, om dessa bedöms få stor påverkan för företag i Sverige. Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket, och dess ledamöter utses av regeringen.

Kommittéförordningen (1998:1474) tillämpas på särskilda utredare och kommittéer som tillkallats på grund av ett regeringsbeslut och som har ett utredningsuppdrag (1 §). I förordningen anges vilka kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar utredningar och kommittéer ska göra. Om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda, ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Om förslagen innebär samhälls-ekonomiska konsekvenser i övrigt, ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller landsting, ska kommittén föreslå en finansiering (14 §). Eventuella konsekvenser av ett förslag för bl.a. den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet samt för jämställdheten mellan kvinnor och män ska också redovisas (15 §).

Propositioner, skrivelser, framställningar, redogörelser, motioner och EU-dokument ska enligt 10 kap. 2 § riksdagsordningen hänvisas av kammaren till ett utskott för beredning. Innan ett utskott helt eller delvis tillstyrker ett motionsförslag om att riksdagen ska anta en lag, eller väcker ett sådant förslag genom ett utskottsinitiativ, ska utskottet vidare enligt 10 kap. 4 § inhämta behövliga upplysningar och yttranden. Detta gäller också för förslag som påverkar statens budget. Undantag från beredningskravet får göras endast om utskottet finner att det finns synnerliga skäl mot att inhämta upplysningar eller yttranden, och då ska utskottet i sitt betänkande redovisa skälen för detta.

Innan ett utskott helt eller delvis tillstyrker ett motionsförslag eller väcker ett förslag genom ett utskottsinitiativ som kan innebära mer betydande framtida återverkningar på de offentliga utgifterna och inkomsterna ska finansutskottet ges tillfälle att yttra sig (10 kap. 4 § andra stycket).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att ett politiskt förslag enligt gällande ordning är föremål för olika former av bl.a. rättsliga och ekonomiska analyser innan det kan ligga till grund för en lagändring som beslutas av riksdagen. Sedan några år gäller också ett beredningskrav för lagförslag som väcks genom en motion eller ett utskottsinitiativ. Det finns enligt utskottet inte skäl för ett sådant tillkännagivande som efterlyses i motionen. Motionen avstyrks.

Uppföljning av riksdagsbeslut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om uppföljning och utvärdering av riksdagsbeslut.

Motionen

Erik Bengtzboe (M) begär i motion 2018/19:1110 ett tillkännagivande om att samtliga riksdagsbeslut ska utvärderas och följas upp i relation till deras ändamålsenlighet och ekonomiska effektivitet. Motionären anför att en sådan uppföljning och utvärdering är nödvändig för att riksdagen ska få återkoppling på sina beslut och vid behov kunna fatta beslut om nya reformer.

Gällande ordning

Av 4 kap. 8 § regeringsformen följer att alla utskott ska följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom respektive utskotts beredningsområde. Skyldigheten att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut var länge oreglerad, men det har länge ansetts angeläget att man i riksdagen systematiskt intresserar sig för hur fattade

beslut utfallit i verkligheten och lade detta till grund för nya ställningstaganden för framtiden (SOU 1972:15 s. 116).

Riksdagen beslutade 2001 att godkänna vissa riktlinjer för riksdagens arbete med uppföljning och utvärdering (förs. 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23). Uppföljning och utvärdering skrevs 2001 in i riksdagsordningen som en uppgift för utskotten (förs. 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23). Samtidigt beslutades en handlingsplan för det fortsatta arbetet med uppföljning och utvärdering, som konstaterade att uppföljnings- och utvärderingsarbetet är en naturlig del av riksdagens kärnuppgifter att utöva kontroll, lagstifta, besluta om skatter och avgifter samt att bestämma om användningen av statsmedel. Bestämmelsen om utskottens arbete med uppföljning och utvärdering överfördes 2011 till regeringsformen.

Till stöd för utskottens arbete med uppföljning och utvärdering finns inom Riksdagsförvaltningen ett utvärderings- och forskningssekretariat. På uppdrag av utskotten tar sekretariatet i samarbete med utskottskanslierna fram underlag till uppföljningar och utvärderingar samt forskningsöversikter och framtidsanalyser. Utskotten kan också beställa utvärderingar som utförs av externa utredare för utskottens räkning. Utskottens uppföljningar, utvärderingar, forskningsöversikter och öppna utfrågningar publiceras i serien Rapporter från riksdagen (RFR). I Riksdagsförvaltningens internbudget finns pengar avsatta för utskottens revisionsliknande utredningar.

Riksrevisionen genomför effektivitetsgranskningar, vars huvudsakliga syfte är att granska den statliga verksamhetens effektivitet. Effektivitetsgranskningarna utgår från riksdagsbeslut och tar sikte på förhållanden med anknytning till statens budget samt genomförandet och resultatet av den statliga verksamheten. Granskningarna ska huvudsakligen inriktas på hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta (4 § lagen [2002:1022] om revision av statlig verksamhet). Riksrevisionens granskningsrapporter överlämnas till riksdagen.

I budgetlagen (2011:203) anges bl.a. att regeringen i budgetpropositionen ska lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena (10 kap. 3 §). Denna redovisning kan ligga till grund för riksdagens uppföljning och utvärdering.

Utskottets ställningstagande

Uppföljning och utvärdering av riksdagens beslut kan ge ett underlag för bedömningen av framtida lagstiftningsbehov. Dagens ordning erbjuder enligt utskottet många möjligheter till sådan uppföljning och utvärdering. Det saknas enligt utskottet behov av ett tillkännagivande om ytterligare uppföljning och utvärdering av riksdagens beslut, varför motionen avstyrks.

Chefsjurist för riksdagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om inrättandet av en tjänst som riksdagens chefsjurist.

Motionen

Hans Hoff (S) begär i motion 2018/19:2118 ett tillkännagivande om inrättande av en tjänst som riksdagens chefsjurist. För att komma i fråga för befattningen ska man enligt motionären vara jurist, ha arbetat som jurist under flera år och dessutom ha varit riksdagsledamot under minst en mandatperiod. Motionären anför att det i samhället finns tendenser som innebär en rörelse bort från folksuveränitetens princip mot expertstyre och s.k. juridifiering, och inrättandet av en tjänst som chefsjurist på dessa villkor skulle vara ett led i att hindra en sådan utveckling.

Gällande ordning

Inom Riksdagsförvaltningens kammarkansli finns en juridisk enhet, som leds av en chefsjurist. Den juridiska enheten handlägger förvaltningsrättsliga frågor, upprättar författningar och andra regler, för Riksdagsförvaltningens centrala diarium, handlägger dokumenthanterings- och arkivfrågor för riksdagen, Riksdagsförvaltningen och flera riksdagsorgan samt kravställer, samordnar och följer upp Riksdagsförvaltningens informationssäkerhetsarbete. Det finns inget krav på att chefsjuristen ska ha varit riksdagsledamot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser inte skäl att bifalla yrkandet om inrättande av en tjänst som riksdagens chefsjurist.

Riksdagsförvaltningens verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som gäller Riksdagsförvaltningens verksamhet.

Motionerna

Magnus Manhammar (S) begär i ett antal motioner tillkännagivanden som gäller Riksdagsförvaltningens verksamhet.

I motionerna 2018/19:1586 och 2018/19:1616 begär han att vegansk kost ska vara norm i riksdagens samtliga restauranger respektive att riksdagens samtliga restauranger ska erbjuda minst ett veganskt alternativ. Han anför att vegansk kost är både miljömässigt och hälsomässigt att föredra framför kost som innehåller animaliska produkter. För att hindra den globala uppvärmningen måste alla ställa om sitt sätt att leva och riksdagsledamöter måste föregå med gott exempel.

I motion 2018/19:1588 begär han att frågan om att installera solpaneler på taken till riksdagens byggnader utreds. Han anför att solpaneler på ett miljövänligare sätt skulle kunna bidra till riksdagens energiförsörjning och att teknikutvecklingen har inneburit att miljövinsterna i förhållande till kostnaderna i dag skulle kunna vara högre än vid tidigare utredningar.

I motion 2018/19:1589 begär han att möjligheten att införa en nollvision mot plast i riksdagen bör ses över. Han anför att plaster utgör ett av de största hoten mot miljön och att en bra start mot en minskad plastanvändning vore att i riksdagen införa en nollvision mot förekomsten och inköpen av plastprodukter.

Slutligen begär han i motion 2018/19:1617 att frågan om att installera energisnål belysning i riksdagens byggnader utreds. Han anför att riksdagens energiförbrukning skulle kunna minska t.ex. om man i samband med större renoveringar införde energisnålare alternativ.

Isak From och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) begär i motion 2018/19:1972 ett tillkännagivande om att överväga att införa ett internt kommunikationssystem eller ett e-postsystem som skiljer på intern och extern e-post. Motionärerna anför att den stora mängden meddelanden med riskdagsintern karaktär riskerar att göra att andra viktiga meddelanden kommer bort.

Jasenko Omanovic (S) begär i motion 2018/19:2181 ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att anlägga en biodling på riksdagshusens tak. Motionären anför att en god bipopulation är viktig för den biologiska mångfalden, och riksdagen skulle föregå med gott exempel med biodlingar på riksdagshusens tak.

Betty Malmberg (M) begär i motion 2018/19:605 yrkande 3 ett tillkännagivande om att Riksdagsförvaltningen ska ange s.k. löneskatter på de anställdas lönebesked. Motionären anför att lönebeskeden bör vara utformade så att den anställdes totala skatt anges för att öka kännedomen om skattenivåerna i Sverige.

Maria Stockhaus (M) begär i motion 2018/19:2608 ett tillkännagivande om att tillgängliggöra porträtt och annan konst som föreställer kvinnliga politiker i fler delar av riksdagens lokaler. Motionären anför att de porträtt som i dag finns i det s.k. kvinnorummet bör spridas till andra delar av riksdagens lokaler. I stället för att vara hänvisade till ett särskilt rum bör kvinnors politiska gärning lyftas fram på samma sätt som männens, också i konst.

Björn Söder (SD) begär i motion 2018/19:12 ett tillkännagivande om att ge Alma Johansson en plats i de goda gärningarnas rum i riksdagen. Motionären

anför att Alma Johansson var en svensk missionär som på ett hjältemodigt sätt hjälpte armeniska barn och flyktingar under förföljelserna av kristna minoriteter i Osmanska riket 1915 och att hon bör uppmärksammas för detta.

Per Lodenius (C) begär i motion 2018/19:1465 ett tillkännagivande om att visitkortet för riksdagens ledamöter ska kunna kompletteras med punktskrift. Motionären anför att riksdagen ska vara tillgänglig för alla och att det finns teknik för att på ett enkelt sätt komplettera visitkort med punktskrift.

Robert Hannah och Juno Blom (båda L) begär i motion 2018/19:488 ett tillkännagivande om att ta fram byster, tavlor och liknande av de fem första kvinnliga riksdagsledamöterna och placera dem på centrala platser i riksdagen. Motionärerna anför att dessa kvinnliga pionjärer bör uppmärksammas på detta synbara sätt.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har i tidigare betänkanden behandlat motionsyrkanden med förslag på bl.a. solenergi på riksdagens byggnader, konstutsmäckningar i riksdagens lokaler, utformningen av Riksdagsförvaltningens lönebesked och visitkort med punktskrift. Utskottet har avstyrkt motionerna med hänvisning till att beslutanderätten i dessa frågor i första hand ligger hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet har i det sammanhanget påmint om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet (se bl.a. bet. 2012/13:KU17, 2014/15:KU6, 2016/17:KU18 och 2017/18:KU27).

Utskottets ställningstagande

Motionerna tar upp frågor som på olika sätt avser Riksdagsförvaltningens verksamhet. Beslutanderätten i dessa frågor ligger i första hand hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet vill, liksom vid tidigare behandling av liknande motionsyrkanden, påminna om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet. Motionerna avstyrks.

Reservationer

1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:188 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2018/19:193 av Johnny Skalin (SD) och

2018/19:341 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Riksdagsledamöternas höga arvoden riskerar att skapa en förtroendeklyfta mellan de folkvalda ledamöterna och de människor de representerar. Det finns dock starka argument för förhållandevis höga arvoden. Ett någorlunda högt arvode kan skapa förutsättningar för att så många som möjligt ska kunna tänka sig att ställa upp för ett riksdagsuppdrag. Dessutom måste Sveriges lagstiftare vara omutbara och inte påverkas av ekonomiska hänsyn i sitt beslutsfattande.

Ett sätt att begränsa arvodes storlek vore att låta det motsvara ett prisbasbelopp per månad. Härutöver borde de extra ersättningar som betalas ut för olika uppdrag direkt knutna till riksdagsarbetet avskaffas. Arbetsuppgifterna bör i stället fördelas inom partigrupperna så att den som har ett uppdrag som exempelvis utskottsordförande avlastas när det gäller andra delar av riksdagsuppdraget. Blir arbetsbördan likvärdig för alla kan extraarvodena avskaffas.

Riksdagsstyrelsen bör återkomma med förslag som innebär att nivån på riksdagsledamöternas grundarvode binds till ett prisbasbelopp per månad och att extra ersättningar för uppdrag direkt knutna till riksdagsarbetet avskaffas.

2. Placeringen i riksdagens plenisal, punkt 3 (SD)

av Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:11 av Björn Söder (SD),
2018/19:277 av Markus Wiechel (SD) och
2018/19:963 av Margareta Cederfelt (M).

Ställningstagande

Under debatter i riksdagens plenisal råder numera fri sittning, men vid voteringarna är ledamöterna placerade valkretsvis. En placering efter partitillhörighet skulle underlätta kommunikationen inom partigruppen och skulle även underlätta vid voteringarna. Om plötsliga ställningstaganden behöver göras skulle det underlätta om partigruppen sitter samlad. Riksdagsstyrelsen bör återkomma med ett förslag som innebär att ledamöterna placeras efter partitillhörighet i riksdagens plenisal.

3. Utskotten och EU-nämnden, punkt 5 (SD)

av Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:569 av Patrick Reslow (SD) och
avslår motionerna
2018/19:369 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och
2018/19:1748 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Enligt riksdagsordningen väljer varje utskott inom sig en ordförande och en vice ordförande. I praktiken fördelar dock partigrupperna i riksdagen dessa presidieposter mellan sig. En sådan fördelning är i och för sig acceptabel, men bara så länge den sker med respekt för väljarnas preferenser och mandatfördelningen i riksdagen. Tilldelningen av presidieposter i utskotten bör därför motsvara den proportionella fördelningen av mandat i riksdagen, och riksdagsstyrelsen bör återkomma med ett förslag om hur en sådan tilldelning kan regleras.

4. Krigsdelegationens sammansättning, punkt 6 (SD)

av Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:13 av Björn Söder (SD).

Ställningstagande

Krigsdelegationen består av talmannen som ordförande och 50 andra ledamöter. Krigsdelegationen väljer också inom sig en eller flera vice ordförande. Eftersom en vice ordförande övertar ordförandeskapet om talmannen är frånvarande är erfarenheter från att leda riksdagsarbetet värdefullt och skulle bidra positivt till krigsdelegationens ledningsarbete. Krigsdelegationens vice ordförande bör därför alla vara vice talmän. Det bör därmed i 13 kap. 11 § riksdagsordningen anges att förste vice talman ska vara krigsdelegationens förste vice ordförande, andre vice talman ska vara krigsdelegationens andre vice ordförande och tredje vice talman ska vara krigsdelegationens tredje vice ordförande. Vidare bör meningen ”Delegationen väljer inom sig vice ordförande enligt 12 kap. 16 §” strykas. Riksdagsstyrelsen bör återkomma med ett förslag på en sådan reglering.

5. Val av vice talmän, punkt 9 (SD)

av Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:574 av Patrick Reslow (SD).

Ställningstagande

Av 4 kap. 2 § regeringsformen och 3 kap. 4 § riksdagsordningen följer att riksdagen ska välja en talman samt en förste, en andre och en tredje vice talman. Länge har gällt att de vice talmännen väljs utifrån partigruppernas

storlek. Efter valet 2018 frångicks dock denna praxis. Det har nu därför uppstått ett behov av att uttryckligen reglera en ordning som innebär att posterna som vice talmän tillsätts med hänsyn till partigruppernas storlek. Riksdagsstyrelsen bör därför återkomma med ett förslag på en sådan reglering.

6. Frågor om kontakterna med EU i riksdagsarbetet, punkt 10 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 29 och

avslår motion

2018/19:456 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Möjligheterna till delaktighet och insyn i regeringens och myndigheternas EU-arbete bör stärkas så att inspel och förslag tas om hand under EU:s förhandlingsprocess. Regeringen och myndigheterna ska vara skyldiga att informera och bjuda in till samråd om EU-arbetet, och digitala e-samråd kan användas för att främja delaktighet. EU-kommissionärer ska kunna kallas till riksdagen och Europaparlamentariker bjudas in att delta i riksdagens EU-debatter. Riksdagsstyrelsen bör återkomma med förslag som på detta sätt främjar delaktighet i EU-arbetet.

Särskilda yttranden

1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (SD)

Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD) anför:

Riksdagsledamöternas arvoden saknar i dag koppling till ledamöternas faktiska arbetsinsats. Exempelvis kan en s.k. politisk vilde som inte deltar i riksdagsarbetet få samma ersättning som hårt arbetande ledamöter. Det finns visserligen en viss differentiering i ersättningen genom de tilläggsarvoden och extra arvoden som betalas ut för vissa uppdrag, t.ex. som utskottsordförande. Denna differentiering tar dock ingen hänsyn till ledamöternas totala arbetsinsats. Ett sätt att komma till rätta med detta vore att ta fram en standardiserad arbetsbeskrivning för riksdagsuppdraget, som knyts till en ersättningstrappa med olika ersättningsnivåer. Skulle det visa sig att en ledamot inte lever upp till kraven enligt arbetsbeskrivningen ska man kunna jämka ersättningen i motsvarande mån.

2. EU-flagga i riksdagens plenisal, punkt 4 (SD)

Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD) anför:

I riksdagens plenisal hänger både en svensk flagga och en EU-flagga. Enligt vår uppfattning borde det inte finnas en EU-flagga i plenisalen, men då det är talmannen som beslutar om flaggning i plenisalen avstår vi från att reservera oss.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:11 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om placering i plenisalen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:12 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Alma Johansson en plats i de goda gärningarnas rum i riksdagen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:13 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i riksdagsordningen gällande sammansättningen av krigsdelegationens presidium och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:14 av Björn Söder (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avlägsna EU-flaggan i plenisalen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:188 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagsstyrelsen bör återkomma med förslag om att binda nivån på riksdagsledamöternas grundarvode till 100 procent av ett prisbasbelopp per månad och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagsstyrelsen bör utreda hur de extra ersättningar som finns för uppdrag direkt knutna till riksdagsarbetet kan avskaffas och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:193 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana arvodesnämnden att sänka grundarvodet för riksdagsledamöter och om att arvodessystemet för utskotten och EU-nämnden bör ses över och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:277 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riksdagsledamöternas placering i kammaren och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:341 av Markus Wiechel (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett nytt tvådelat arvodessystem för riksdagsledamöter där en del grundar sig på arbetsbelastning och den andra ligger fast och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:369 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föra statistik i riksdagens utskott och i EU-nämnden och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:456 av Annika Hirvonen Falk (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utskottens utrikes långresor och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för resor med tåg och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjlighet till videokonferens och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:488 av Robert Hannah och Juno Blom (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram byster, tavlor eller liknande av de fem första kvinnliga riksdagsledamöterna och placera dem på centrala platser i riksdagen samt tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:569 av Patrick Reslow (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om presidieposter i riksdagens utskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:574 av Patrick Reslow (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om val av vice talmän i Sveriges riksdag och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:605 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Riksdagsförvaltningen direktiv om att börja ange s.k. löneskatter på förtroendevaldas och anställdas lönebesked och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:963 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över placeringen i kammaren och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:994 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen bör göras i syfte att öka riksdagsledamöternas möjlighet till självständigt arbete och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1018 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta ett system så att riksdagens ledamöter och tjänstemän vid bokning eller redovisning av resor får ett kvitto över de koldioxidutsläpp som resorna kommer att orsaka eller har orsakat och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utsläppen från de flygresor, liksom övriga resor, som riksdagens ledamöter och tjänstemän genomför årligen bör sammanställas och redovisas och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatkompensera för de flygresor som riksdagens ledamöter och tjänstemän genomför och som inte omfattas av EU:s utsläppshandel och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när så är möjligt boka flygresor med biobränsle till riksdagens ledamöter och tjänstemän och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1109 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att inrätta ett granskningsinstitut vars uppgift är att granska politiska förslag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1110 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att kräva tydlig uppföljning av beslut fattade av riksdagen avseende ändamålsenlighet

och ekonomisk effektivitet i enlighet med vad som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1465 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att visitkortet för riksdagens ledamöter ska kunna kompletteras med punktskrift och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1586 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vegansk kost ska vara norm i samtliga av riksdagens restauranger och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1588 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att installera solpaneler på taken till samtliga av riksdagens byggnader och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1589 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att etablera en nollvision mot plast i riksdagen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1590 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga inrikes flygresor som företas av riksdagsledamöter och anställda vid Riksdagsförvaltningen bör klimatkompenseras och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1616 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga av riksdagens restauranger ska erbjuda minst ett veganskt alternativ och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1617 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att installera energisnål belysning i samtliga riksdagens byggnader och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1748 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över utskottens indelning i riksdagen i syfte att inrätta ett renodlat jordbruks- och skogsbruksutskott, vilket i huvudsak bör arbeta med jord- och skogsbruksfrågor samt med landsbygdsfrågor och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1972 av Isak From och Fredrik Lundh Sammeli (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skilja på intern och extern e-post och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:1991 av Magnus Manhammar och Emilia Töyrä (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över riksdagens arbetsformer så att den tid ledamöter behöver vara fysiskt närvarande i riksdagen kan koncentreras eller anpassas, i syfte att riksdagsledamöter ska kunna resa till riksdagen med klimatvänliga färdmedel i stället för med flyg, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgängligheten till EU:s institutioner för riksdagen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2118 av Hans Hoff (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga inrättandet av en tjänst som riksdagens chefsjurist där ett krav för befattningen är att du ska ha varit riksdagsledamot under minst en mandatperiod, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.

2018/19:2181 av Jasenko Omanovic (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten att inrätta en biodling på Riksdagshusets tak bör undersökas och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2018/19:2608 av Maria Stockhaus (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgängliggöra porträtt och annan konst på kvinnliga politiker till fler delar av riksdagens lokaler och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.